

© Ministry of Justice of the Czech Republic, www.justice.cz. [Translation already published on the official website of the Ministry of Justice of the Czech Republic.] Permission to re-publish this translation has been granted by the Ministry of Justice of the Czech Republic for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Ministerstvo spravedlnosti České republiky, www.justice.cz. [Překlad již zveřejněný na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti České republiky.] Povolení k opětovnému zveřejnění tohoto překladu bylo uděleno Ministerstvem spravedlnosti České republiky pouze pro účely zařazení do databáze Soudu HUDOC.

RADA EVROPY

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

DRUHÁ SEKCE

VĚC ZOUHAR proti ČESKÉ REPUBLICE

(stížnost č. 8768/03)

ROZSUDEK

ŠTRASBURK

11. října 2005

Tento rozsudek nabude právní moci za podmínek stanovených v článku 44 odst. 2 Úmluvy. Může být předmětem formálních úprav.

Pořizovaný překlad rozsudku do češtiny není překladem oficiálním.

Ve věci Zouhar proti České republice,

Evropský soud pro lidská práva (druhá sekce), zasedající v senátu ve složení:

pánové J.-P. COSTA, *předseda*,

I. CABRAL BARRETO,

K. JUNGWIERT,

V. BUTKEVYCH,

M. UGREKHELIDZE,

paní A. MULARONI,

E. FURA-SANDSTRÖM, *soudci*,

a pan S. NAISMITH, *zástupce tajemnice sekce*,

po poradě konané dne 20. září 2005,

vynesl tento rozsudek, který byl přijat uvedeného dne:

ŘÍZENÍ

1. Řízení bylo zahájeno na základě stížnosti (č. 8768/03) směřující proti České republice, kterou na základě článku 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) dne 7. března 2003 podal k Soudu český občan pan Karel Zouhar (dále jen „stěžovatel“)

2. Českou vládu (dále jen „vláda“) zastupuje její zmocněnec pan V. A. Schorm z Ministerstva spravedlnosti.

3. Dne 6. prosince 2004 Soud rozhodl oznámit stížnost vládě a na základě článku 29 odst. 3 Úmluvy projednat přijatelnost a odůvodněnost stížnosti současně.

SKUTKOVÝ STAV

OKOLNOSTI PŘÍPADU

4. Stěžovatel se narodil v roce 1944, bydliště má v Brně.

5. Dne 4. října 1993 uzavřel stěžovatel s cukrovarem smlouvu o obchodním zastoupení.

a) Občanskoprávní řízení

6. Dne 25. srpna 1995 zahájil cukrovar proti stěžovateli řízení o zaplacení částky 529 984 Kč (17 666 €) odpovídající neuhrazeným fakturám. Dne 6. září 1995 vyzval Městský soud v Brně cukrovar k zaplacení soudního poplatku; cukrovar poplatek uhradil dne 28. září 1995.

7. Dne 4. října 1995 městský soud vydal proti stěžovateli platební rozkaz znějící na částku 637 984 Kč (21 266 €). Dne 17. října 1995 podal stěžovatel proti tomuto platebnímu rozkazu u městského soudu odpor. Dne 2. ledna 1996 pak městský soud vyslovil svou nepříslušnost k projednání věci a postoupil ji Krajskému obchodnímu soudu v Brně, jemuž byl spis doručen dne 31. ledna 1996.

8. Dne 20. ledna 1998 podal stěžovatel u obchodního soudu protinávrh, jímž se domáhal, aby byly pohledávky účastníků řízení vzájemně započteny, cukrovaru nařízeno uhradit mu částku 108 973 Kč (3 632 €) a v souladu s uzavřenou smlouvou dodat 1 000 tun krystalického cukru.

9. Dne 15. srpna 1999 obchodní soud vyzval cukrovar, aby svou žalobu opravil a objasnil rozhodné skutečnosti.

10. Dne 15. listopadu 1999 zaplatil stěžovatel soudní poplatek související s jeho protinávrhem.

11. Dne 1. února 2000 vyloučil obchodní soud část sporu týkající se protinávrhu stěžovatele k samostatnému projednání a řízení o žalobě na zaplacení částky 529 984 Kč (17 666 €) zastavil.

12. Dne 21. února 2000 byl spis pro potřeby trestního řízení, zahájeného proti stěžovateli, zaslán městskému soudu. Městský soud jej vrátil dne 14. srpna 2000.

13. Dne 18. září 2000 byl spis zaslán Vrchnímu soudu v Olomouci k projednání odvolání podaného cukrovarem dne 10. února 2000.

14. Krajský soud v Brně, který se v důsledku reorganizace soudní soustavy stal k projednání věci příslušným, obdržel dne 8. ledna 2001 vyjádření stěžovatele k odvolání cukrovaru; dne 9. ledna 2001 byly zaslány vrchnímu soudu.

15. Pro účely projednání ústavní stížnosti, kterou stěžovatel podal v rámci trestního řízení, požádal Ústavní soud dne 17. ledna 2001 soud vrchní o zapůjčení stěžovatelova spisu; spis byl vrchnímu soudu vrácen dne 24. dubna 2001.

16. Dne 16. května 2002 vrchní soud zrušil rozhodnutí ze dne 1. února 2000 v části týkající se zaplacení částky 500 873 Kč (16 696 €) a věc vrátil k projednání soudu prvního stupně; současně potvrdil rozhodnutí v části týkající se zaplacení 29 110 Kč (970 €).

17. V souvislosti se stěžovatelovou žalobou proti cukrovaru týkající se zaplacení částky 108 973 Kč (3 632 €) a dodání 1 000 tun krystalického cukru vyzval dne 10. července 2002 krajský soud stěžovatele, aby zaplatil soudní poplatek a opravil a doplnil uvedené části svého protinávrhu.

18. Dne 22. dubna 2003 nařídil krajský soud ústní jednání na 4. června 2003. Jednání bylo odročeno o patnáct dní, aby bylo účastníkům řízení umožněno předložit svá vyjádření k případnému smírnému urovnání sporu. Dne 1. července 2003 cukrovar uvědomil soud o neúspěchu smírného jednání. Podle stěžovatele proběhl pokus o smírné řešení z jeho iniciativy a byl odmítnut žalovanou stranou.

19. Dne 5. září 2003 vyzval soud stěžovatele, aby se písemně vyjádřil k žalobě cukrovaru, který se vůči němu domáhal zaplacení částky 500 873 Kč (16 696 €), případně aby předložil příslušné podklady. Téhož dne rozhodl o vyloučení žaloby na zaplacení uvedené částky k samostatnému projednání.

20. Dne 30. září 2003 vyzval soud cukrovar, aby se vyjádřil k názoru stěžovatele ze dne 25. září 2003.

21. Po ústním jednání konaném dne 15. října 2003 krajský soud konstatoval, že dne 20. března 1995 došlo ze strany stěžovatele k uznání dluhu a posledně jmenovanému nařídil, aby cukrovaru zaplatil částku 500 873 Kč.

22. Dne 23. října 2003 byl spis zaslán Okresnímu ředitelství Policie České republiky ve Znojmě, které jej vrátilo dne 11. listopadu 2003.

23. Spolu se žádostí o osvobození od soudních poplatků podal stěžovatel proti rozsudku krajského soudu dne 4. listopadu 2003 odvolání.

24. Dne 17. května 2004 zaslal krajský soud cukrovaru kopii odvolání; téhož dne vyzval stěžovatele k odůvodnění jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků. Podle vlády nebylo možné tuto výzvu stěžovateli doručit, neboť se mezitím přestěhoval, aniž sdělil svou novou adresu. Dne 19. května 2004 se krajský soud obrátil na centrální evidenci obyvatelstva Ministerstva vnitra se žádostí o zjištění adresy stěžovatele.

25. Dne 12. ledna 2004 vyzval krajský soud stěžovatele k zaplacení soudního poplatku ve výši 20 036 Kč (667 €) za projednání jeho žaloby proti cukrovaru na zaplacení částky 108 973 Kč a na dodání 1 000 tun cukru. Jelikož stěžovatel neuhradil celou výši soudního poplatku ve stanovené lhůtě, krajský soud dne 16. února 2004 toto řízení zastavil a rozhodl o vrácení soudního poplatku stěžovateli.

26. Dne 7. června 2004 osvobodil krajský soud stěžovatele od soudních poplatků z odvolání. Dne 23. června 2004 pak zaslal vrchnímu soudu odvolání stěžovatele proti rozsudku ze dne 15. října 2003. Řízení před ním stále probíhá.

b) Trestní řízení

27. Blíže neurčeného dne roku 1999 podal cukrovar na stěžovatele trestní oznámení pro trestný čin zpronevěry.

28. Rozsudkem městského soudu ze dne 10. března 2000, potvrzeného dne 24. července 2000 Krajským soudem v Brně, byl stěžovatel uznán vinným ze spáchání trestného činu zpronevěry a odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody s dohledem v délce třiceti měsíců se zkušební dobou v trvání čtyř let a k trestu zákazu podnikatelské činnosti na dobu šesti let.

29. Na základě ústavní stížnosti, v níž stěžovatel poukazoval na porušení článku 36 (právo na spravedlivý proces) a článku 8 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (zákaz uvěznění pro dluh), byla výše uvedená rozhodnutí Ústavním soudem dne 8. listopadu 2001 zrušena.

30. Dne 15. července 2002 Městský soud opětovně shledal stěžovatele vinným z trestného činu zpronevěry a uložil mu podmíněný trest odnětí svobody v délce dvou let se zkušební dobou v trvání třiceti měsíců a trest zákazu podnikatelské činnosti po dobu pěti let. Krajský soud dne 14. října 2002 tento rozsudek zrušil a stěžovatele obžaloby zprostil.

PRÁVNÍ POSOUZENÍ

I. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ODS. 1 ÚMLUVY Z HLEDISKA DÉLKY OBČANSKOPRÁVNÍHO ŘÍZENÍ

31. Stěžovatel tvrdí, že délka občanskoprávního řízení byla v rozporu se zásadou „přiměřené lhůty“ ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy, který zní:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla (...) v přiměřené lhůtě projednána (...) soudem (...), který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích (...).“

32. Vláda připouští, že daná věc nebyla obzvláště složitá, a tvrdí, že příslušné soudy rozhodovaly v přiměřené lhůtě; dále uvádí, že stěžovatel nepostupoval v řízení dostatečně svědomitě a nadto pro něj neměl předmět řízení značný význam, který by ospravedlnil přednostní vyřizování věci.

33. Relevantní období začalo dne 25. srpna 1995 a doposud neskončilo. Na dvou stupních soudní soustavy tedy řízení trvá deset let.

A. K přijatelnosti

34. Soud konstatuje, že tato část stížnosti není zjevně neopodstatněná ve smyslu článku 35 odst. 3 Úmluvy. Soud u této části stížnosti žádný jiný důvod nepřijatelnosti neshledal.

B. K odůvodněnosti

35. Soud připomíná, že přiměřenost délky řízení se posuzuje na základě okolností daného případu a s ohledem na kritéria stanovená jeho judikaturou, jimiž jsou zejména složitost věci, chování stěžovatele, postup příslušných orgánů a význam sporu pro stěžovatele (viz z mnoha dalších *Frydlender proti Francii* [velký senát], č. 30979/96, § 43, ESLP 2000-VII).

36. Soud opakovaně rozhodoval v případech, které nastolovaly obdobné otázky jako v projednávané věci a v nichž dospěl k závěru, že článek 6 odst. 1 Úmluvy byl porušen (viz výše uvedený rozsudek *Frydlender*).

37. Po posouzení veškerých údajů, které mu byly předloženy, dospěl Soud k závěru, že vláda nepoukázala na žádný argument či skutečnost, které by mohly v projednávané věci vést k odlišnému závěru. Soud podotýká, že ačkoli lze klást stěžovateli za vinu jisté průtahy, je třeba dodat, že příčinou pomalosti řízení je s ohledem na desetiletou délku řízení na dvou stupních soudní soustavy především postup příslušných orgánů a soudů. Soud bere v úvahu skutečnost, že krajský soud byl v souvislosti s dalšími řízeními opakovaně nucen zasílat spis jiným vnitrostátním orgánům, a dále fakt, že vnitrostátní soudní soustava prošla v průběhu řízení reorganizací. Připomíná však, že smluvní státy jsou povinny uspořádat svůj soudní systém tak, aby soudy mohly každému zaručit právo, že o jeho záležitostech týkajících občanských práv a závazků bude s konečnou platností rozhodnuto v přiměřené lhůtě (*Comingersoll S.A. proti Portugalsku* [velký senát], č. 35382/97, § 24, ESLP 2000-IV). S ohledem na svou judikaturu v dané oblasti se proto Soud domnívá, že délka předmětného řízení je nepřiměřená a neodpovídá požadavku na jeho „přiměřenou délku“.

K porušení článku 6 odst. 1 tedy došlo.

II. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ODS. 1 ÚMLUVY Z HLEDISKA DÉLKY TRESTNÍHO ŘÍZENÍ

38. Stěžovatel rovněž poukazuje na délku trestního řízení, vedenému proti jeho osobě.

A. K přijatelnosti

39. Soud poznamenává, že trestní řízení bylo zahájeno trestním oznámením, které podala soukromoprávní společnost blíže nččeného dne v roce 1999. Soud prvního stupně uznal stěžovatele vinným z trestného činu zpronevěry dne 10. března 2000, jeho rozsudek byl potvrzen dne 24. července 2000. Je skuteností, že Ústavnímu soudu trvalo rok a jeden měsíc, než rozhodl o stěžovatelově ústavní stížnosti, a že další průtah v délce sedmi měsíců lze přičíst k tíži soudu prvního stupně, který po vrácení věci od Ústavního soudu vynesl nový rozsudek dne 15. července 2002.

40. Soud nicméně připomíná, že i když řízení trpí v určité jeho části průtahy, článek 6 odst. 1 Úmluvy není porušen za předpokladu, že délka celého řízení je přiměřená (*Nuutinen proti Finsku*, č. 32842/96, 27. června 2000, § 110, ESLP 2000-VIII, a *Pretto a ostatní proti*

Itálii, rozsudek ze dne 8. prosince 1983, série A č. 71, str. 16, § 37). Vzhledem k veškerým okolnostem případu se Soud domnívá, že postup orgánů činných v trestním řízení je slučitelný se zásadou dobré správy soudnictví a že průtahy, které jim lze vyčíst, nejsou natolik podstatné, aby bylo možné považovat celkovou délku řízení za nepřiměřenou.

41. Tato část stížnosti je proto zjevně neopodstatněná ve smyslu článku 35 odst. 3 Úmluvy a je třeba ji zamítnout na základě článku 35 odst. 4 Úmluvy.

III. K OSTATNÍM TVRZENÝM PORUŠENÍM ÚMLUVY

42. Stěžovatel s poukazem na články 6 a 14 Úmluvy dále tvrdí, že došlo k porušení jeho práva na spravedlivý proces a že byl diskriminován ve svém každodenním životě v důsledku nespravedlivého odsouzení v trestním řízení.

K přijatelnosti

43. Soud připomíná, že dodržení požadavků na spravedlivý proces je třeba zkoumat z hlediska řízení jako celku (*Edwards proti Spojenému království*, rozsudek ze dne 16. prosince 1992, série A č. 247-B, str. 34-35, § 34; *Stanford proti Spojenému království*, rozsudek ze dne 23. února 1994, série A č. 282-A, str. 10, § 24). Soud však poznamenává, že řízení, na něž stěžovatel poukazuje, pro něj skončilo zproštěním obžaloby. Soud v této souvislosti podotýká, že porušení jednotlivých ustanovení Úmluvy může být napraveno soudem vyššího stupně. Právě to je důvodem zakotvení pravidla vyčerpání vnitrostátních právních prostředků nápravy obsaženého v článku 35 odst. 1 Úmluvy (viz mimo jiné *Zarmakoupis a Sakellaro-poulos proti Řecku* (rozh.), č. 44741/98, 15. června 1999).

44. V prvním stupni byl sice stěžovatel odsouzen, zproštěním obžaloby však odvolací soud veškeré škodlivé následky odstranil. Navíc nebyla námitka týkající se diskriminace stěžovatele předložena Ústavnímu soudu.

45. Tuto část stížnosti je proto třeba zamítnout na základě článku 35 odst. 3 a 4 Úmluvy.

IV. K POUŽITÍ ČLÁNKU 41 ÚMLUVY

46. Článek 41 Úmluvy zní:

„Jestliže Soud zjistí, že došlo k porušení Úmluvy nebo Protokolů k ní, a jestliže vnitrostátní právo dotčené Vysoké smluvní strany umožňuje pouze částečnou nápravu, přizná Soud v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

A. Újma

47. Stěžovatel se domáhá náhrady hmotné škody ve výši 8 804 455,20 Kč, tj. přibližně 293 481,84 €.

Dále žádá náhradu morální újmy ve výši 8 000 000 Kč (266 667 €).

48. Vláda je toho názoru, že mezi tvrzenou hmotnou škodou a porušením článku 6 odst. 1 Úmluvy není příčinná souvislost. Výši případné morální újmy ponechává na uvážení Soudu, přičemž se domnívá, že částka přiznaná z tohoto titulu by neměla převyšovat 3 000 €.

49. Soud nezjistil žádnou příčinnou souvislost mezi konstatovaným porušením a údajnou hmotnou škodou a tento požadavek zamítá. Naproti tomu dospěl k názoru, že je na místě přiznat stěžovateli náhradu morální újmy ve výši 8 000 €.

B. Náklady řízení

50. Stěžovatel v této souvislosti nepředložil žádný požadavek.

C. Úroky z prodlení

51. Soud považuje za vhodné, aby byly úroky z prodlení založeny na úrokové míře marginální zápůjční facility Evropské centrální banky, zvýšené o tři procentní body.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *prohlašuje* stížnost v námitce nepřiměřené délky občanskoprávního řízení za přijatelnou a v ostatním za nepřijatelnou;
2. *rozhoduje*, že došlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy;
3. *rozhoduje*,
 - a) že žalovaný stát má stěžovateli zaplatit ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy rozsudek podle článku 44 odst. 2 Úmluvy nabude právní moci, z titulu náhrady morální újmy částku 8 000 € (osm tisíc euro), která se převede na národní měnu žalovaného státu podle kursu platného ke dni zaplacení, a dále případnou částku daně;
 - b) že od uplynutí výše uvedené lhůty až do zaplacení bude stanovená částka navyšována o prostý úrok se sazbou rovnající se sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky platné v tomto období, zvýšené o tři procentní body;
4. *zamítá* v ostatním stěžovatelův návrh na přiznání spravedlivého zadostiučinění.

Vyhotoveno ve francouzském jazyce a sděleno písemně dne 11. října 2005 v souladu s článkem 77 odst. 2 a 3 Jednacího řádu Soudu.

S. NAISMITH
zástupce tajemnice

J.-P. COSTA
předseda